

DELOVANJE GREGORJA KOCIJANA NA PEDAGOŠKI FAKULTETI V LJUBLJANI

Osrednji del biobibliografije Gregorja Kocijana zavzema njegovo predavateljsko delovanje na matični ustanovi – Pedagoški akademiji oz. Pedagoški fakulteti v Ljubljani (od leta 1975 do upokojitve 31. 12. 1998), kjer je predaval splošno (in mladinsko) književnost; mladinski del književnosti je predavala Marjana Kobe. V bolonjski reformi se je predmet razdelil na dvoje, in sicer na uvod v književnost in na mladinsko književnost. Kocijan je zaradi prestrukturiranja Pedagoške akademije v Ljubljani, ki je včasih izobraževala za poučevanje slovenščine v celotni osemletni osnovni šoli, kasneje pa le za poučevanje na razredni stopnji osnovne šole, poučeval še na enoti Pedagoške fakultete v Kopru, na Pedagoški fakulteti v Mariboru in na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Njegov osrednji znanstvenoraziskovalni interes je bil slovenska kratka pripovedna proza, ki jo je obravnaval tudi v berilih za višje razrede osnovne šole oz. od petega do devetega razreda devetletne osnovne šole.

Ključne besede: Gregor Kocijan, Pedagoška fakulteta v Ljubljani, mladinska književnost, berila, kratka pripovedna proza

Gregor Kocijan se je rodil 9. 6. 1933 v Ljubljani očetu srednješolskemu profesorju in materi gospodinj. Do druge svetovne vojne je živel v Kranju, kjer je končal prvi razred osnovne šole 1940/41. 8. 7. 1941 je bil s starši in bratom izseljen v Valjevo v Srbiji, kjer je končal še tri razrede osnovne šole in prvi razred tamkajšnje gimnazije. Po vojni, 27. 7. 1945, se je s starši in bratom vrnil v Kranj, kjer je nadaljeval šolanje. Gimnazijo je z maturo zaključil leta 1952, potem se je vpisal na Filozofsko fakulteto v Ljubljani, na Oddelek za slavistiko. 3. 7. 1957 je diplomiral iz slovenskega jezika in književnosti (A-predmet) in srbohrvaškega jezika in književnosti (B-predmet) in za diplomu prejel študentsko Prešernovo nagrado. Po diplomi je odšel na enoletno služenje vojaškega roka (27. 9. 1957–4. 9. 1958).

Objavljati je začel kot študent slavistike v 50. letih (*Prešeren v Kranju (Glas Gorenjske, 1954)*; *Doba brstenja in cvetja, Kulturni pomen čitalnic na Slovenskem (Gledališki list Prešernovega gledališča, 1955/56)*; *Tone Seliškar – mladinski pisatelj, Cankar in »šentflorjanski motiv« (Gledališki list Prešernovega gledališča, 1955/56)*, *Nekaj misli ob 108. obletnici Prešernove smrti (Glas Gorenjske, 1957)* in *Bibliografija del dr. Iva Šorlija (Gorenjska, 1957)*).

Učiteljsko pot je začel na Tehnični tekstilni šoli v Kranju (1958–1961), potem je opravljal vlogo glavnega in odgovornega urednika pokrajinskega časnika za Gorenjsko *Glas* (1961–1963). Leta 1963 se je zaposlil v Ljubljani, zato se je z družino (soproga Tatjana Hribar Kocijan, profesorica geografije, ki je delala na Srednji gradbeni šoli Ivana Kavčiča, in sin Juš Kocijan)¹ leta 1964 tudi preselil iz Kranja v Ljubljano. V letih 1963–1971 je delal pri Zvezi sindikatov Slovenije na področju izobraževanja, znanosti in kulture, 1971–1972 je bil urednik pri Državni založbi Slovenije, 1972 je postal samostojni svetovalec in raziskovalec pri Kulturni skupnosti Slovenije in v letih 1972–1975 predsedoval Odboru za književnost, založništvo in knjižničarstvo. Predaval je na mednarodnih srečanjih, gostoval na Filozofski fakulteti Univerze v Trstu in na Filološki fakulteti v Minsku.

Maja 1975 je bil izvoljen za profesorja višje šole na Pedagoški akademiji v Ljubljani, kjer se je redno zaposlil 1. 9. 1975. Doktoriral je 7. 1. 1983 s temo *Slovenska kratka pripovedna proza v drugi polovici 19. stoletja: 1850–1891* pri mentorju Borisu Paternuju. Ta tema je ostala njegova znanstvenoraziskovalna stalnica, ki jo je obravnaval tudi v osnovnošolskih berilih. Po upokojitvi je leta 2000 je postal zaslužni profesor Univerze v Ljubljani.

V študijskem letu 1985/86 je na Oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani poučeval predmet zgodovina slovenske književnosti. V istem študijskem letu je začel predavati tudi na Pedagoški fakulteti v Mariboru. V letih 1992–1997 je poučeval še v dislocirani enoti ljubljanske Pedagoške fakultete v Kopru. Po upokojitvi je nekaj let predaval bibliografijo na Oddelku za bibliotekarstvo Filozofske fakultete v Ljubljani.

Gregor Kocijan je vodil znanstvenoraziskovalni projekt o slovenski kratki pripovedni prozi (1850–1891, 1892–1918, 1919–1941), v njegovem okviru je sestavil podrobne bibliografije in monografije. 1966–1967 je urejal mesečnik *Knjižna polica*, 1979–1981 je bil literarnozgodovinski urednik revije *Jezik in slovstvo*, 1982–1988 pa njen glavni in odgovorni urednik.

¹ Juš Kocijan (1964) je doktor znanosti (1993) s področja elektrotehnike, zaposlen kot višji znanstveni sodelavec s področja tehničnih ved (sistemi in kibernetika) na Inštitutu Jožef Stefan na Odseku za sisteme in vodenje (1998) in redni profesor na Univerzi v Novi Gorici, Center za sisteme in informacijske tehnologije (2000).

V 23 letih delovanja je napredoval od profesorja višje šole (maja 1975) prek višjega predavatelja (1981) do visokošolskega učitelja – docent je postal 25. 10. 1983, za izrednega profesorja je bil izvoljen 23. 11. 1988, 18. 2. 1993 pa je postal redni profesor za zgodovino slovenske književnosti in uvod v teorijo književnosti. Ob tej priložnosti je pripravil javno predavanje z naslovom *Slovenska kratka pripovedna proza* na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani. Akademski profil profesorja Kocijana določata dve dejavnosti: ukvarjanje s slovensko kratko pripovedno prozo in pripravljanje beril za višje razrede osnovne šole.

Za *Enciklopedijo Slovenije* je napisal bibliografske enote o pisateljih in pisateljicah, npr. *Josip Jurčič*, *Josip Stritar*, *Pavlina Pajk*, *Josipina Turnograjska*, *Janko Kersnik*, *Stanko Vraz*, ter geselske članke *Cvetje iz domačih in tujih logov*, *kratka pripovedna proza*, *Kres*, *novela*, *Slovan*, *Slovenska bčela*, *Sodobnost*, *Slovenski glasnik*, *učbeniki slovenske književnosti*, *Vaje*, *Zvon* idr. Sestavljal je tudi geselske članke za leksikon *Slovenska književnost*, npr. *Anton Askerc*, *Fran Saleški Finžgar*, *Simon Jenko*, *Josip Jurčič*, *Fran Levstik*, *Janko Kersnik*, *Josip Stritar*, *Ivan Tavčar* in *Janez Trdina*.

Reprezentativne Kocijanove monografije so *Kratka pripovedna proza od Trdine do Kersnika* (1983), *Med analizo in sintezo: Literarnozgodovinske razprave* (1992), *Kratka pripovedna proza v obdobju moderne: Literarnozgodovinska študija* (1996), *Razgledi po slovenski književnosti: Literarnovedne razprave* (2001), *Janko Kersnik* (Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev, 2009), *Slovenska kratka proza: 1919–1929* (2012). Na področje literarne sociologije oz. knjigotrških raziskav spadajo soavtorske monografije *Knjiga in bralci I–IV* (1974, 1979, 1985, 1999), v katerih se je ukvarjal s korelacijo med bralnimi interesi in knjižnonakupovalnimi navadami v Sloveniji; v zadnji knjigi je upošteval tudi elektronske medije.

Na Univerzi v Ljubljani je bil urednik seznamov predavanj za študijska leta od 1988/89 do 2007/08, leta 1997 je bil sourednik zbornika ob 50-letnici Višje pedagoške šole, v letih 1983–2005 mentor pri več kot stotih diplomskih delih iz slovenske književnosti, dveh magistrskih nalogah (2001 in 2003) in doktorski disertaciji (2003).

Z izjemo beril in *Albuma slovenskih književnikov*, ki so namenjeni učencem od 5. do 9. razreda osnovne šole, se je v glavnem ukvarjal s slovensko književnostjo za odrasle naslovnike. Z mladinsko književnostjo se je predavateljsko ukvarjal posredno. Gre za mladinsko branje, to so književna besedila za odrasle, ki so v procesu šolske vzgoje postala mladinsko berilo, npr. *Josip Jurčič* in *Janez Trdina*.

Skupni predmet na Pedagoški fakulteti se je imenoval splošna in mladinska književnost. Gregor Kocijan je v prvem letniku na Oddelku za razredni pouk poučeval splošno književnost, v drugem letniku pa je Marjana Kobe poučevala mladinsko književnost. Z bolonjsko prenovo univerzitetnega študija se je dvodelni

predmet splošna in mladinska književnost razdelil na uvod v književnost v prvem letniku in mladinsko književnost v drugem letniku Oddelka za razredni pouk, na Oddelku za predšolsko vzgojo pa je njegova vsebina spravljena pod predmet metodika jezikovne vzgoje v drugem letniku študija in pod naslov izbirnega predmeta mladinska književnost v tretjem letniku.

V berilih za osnovno šolo in v *Slovenskem slovstvu skozi stoletja* je Kocijan pojmoval mladinsko književnost s stališča literarne recepcije. V berila je uvrstil besedila, napisana za odrasle, ki so skozi literarno vzgojo postopoma postajala mladinsko branje, npr. besedila Franceta Prešerna, Frana Levstika (*Martin Krpan z Vrha*), Josipa Jurčiča (*Kozlovska sodba v Višnji Gori*), Ivana Cankarja (*Mater je zatajil*, *Skodelica kave*, *Suhe hruške*), Frana Milčinskega.

Gregor Kocijan je leta 1986 postal urednik novih osnovnošolskih beril, ki so začela izhajati leta 1987, v soavtorstvu s Stankom Šimencem. Prilagajanje novemu učnemu načrtu za slovenščino (1981), ki je uzakonil devetletno osnovno šolo, sta soavtorja nadaljevala z nekoliko večjo uredniško in avtorsko skupino slovenistov praktikov.

Berila

Vezi med ljudmi: Slovensko berilo za sedmi razred osnovne šole. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1987. Soavtor Stanko Šimenc. Več ponatisov.

V nove zarje: Slovensko berilo za osmi razred osnovne šole. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1989. Soavtor Stanko Šimenc. Več ponatisov.

*O domovina, ti si kakor zdravje:*² *Slovensko berilo za šesti razred osnovne šole.* Ljubljana: Mladinska knjiga, 1990. Soavtor Stanko Šimenc. Več ponatisov.

Pozdravljeno, zeleno drevo: Slovensko berilo za peti razred osnovne šole. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1991. Soavtor Stanko Šimenc. Več ponatisov.

Slovensko slovstvo skozi stoletja: Učbenik za višje razrede osnovne šole. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1992. Soavtor Stanko Šimenc, dodatek Miha Mohor. Več ponatisov.

Slovenski književniki v berilih za višje razrede osnovne šole: Slikovni album. Ljubljana: Masima-Sezam, 1994.

Spletaj niti domišljije: Berilo za osmi razred devetletne osnovne šole. Ljubljana: DZS, 2000. Več soavtorjev. *Priročnik za učitelje* (2002).

Ta knjiga je zate: Berilo za sedmi razred devetletne osnovne šole. Ljubljana: DZS, 2001. Več soavtorjev. *Priročnik za učitelje* (2002).

Z roko v roki: Berilo za deveti razred devetletne osnovne šole oz. Berilo za osmi razred osemletne osnovne šole. Ljubljana: DZS, 2002. Več soavtorjev. Ponatis 2005. *Priročnik za učitelje* (2002).

² Naslov je prevzet iz črtice *O domovina, ti si kakor zdravje!* v zbirki *Za križem* (1909) Ivana Cankarja.

Branje za sanje: Berilo za šesti razred (učbenik za slovenščino – književnost v šestem razredu osnovne šole in petem razredu devetletne osnovne šole). Ljubljana: DZS, 2004. Več soavtorjev. Ponatis 2008. *Priročnik za učitelje* (2004).

Svet književnosti 3. Maribor: Obzorja, 2003. Soavtorja Janko Kos in Tomo Virk. Več ponatisov.

Svet književnosti 4. Sodobna slovenska književnost: lirika, pripovedništvo, dramatika: Učbenik za pouk književnosti pri slovenščini v 4. letniku gimnazij in drugih srednjih šol. Maribor: Obzorja, 2003, 2006.

Viri

Blažić, Milena Mileva, 2001: *Branja mladinske književnosti.* Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Čeh Steger, Jožica, 1995: Bibliografija Gregorja Kocijana. *Slavistična revija* 43/4. 257–266.

Čeh Steger, Jožica, 2004: Bibliografija Gregorja Kocijana. *Slavistična revija* 52/1. 113–118.

Kocijan, Gregor (ur.), 1978: *Bibliografije rednih učiteljev Pedagoške akademije v šolskem letu 1977/78.* Ljubljana: Pedagoška akademija.

Kocijan, Gregor, 1992: *Slovensko slovstvo skozi stoletja: Učbenik za višje razrede osnovne šole.* Ljubljana: Mladinska knjiga.

Kocijan, Gregor, idr., 1997: *Zbornik ob 50-letnici Višje pedagoške šole, Pedagoške akademije, Pedagoške fakultete.* Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Kocijan, Gregor, 1998: Mladinska književnost kot življenjski izziv: Ob življenjskem jubileju dr. Marjane Kobe. *Otrok in knjiga* 25/46. 95–98.

Kocijan, Gregor, 2008: Cankarjeve Podobe iz sanj. *Videlectures.net.*